

שמי לא

רבי שלמה אבן גבירול

רבי שלמה אבן גבירול (1058=1021)

נולד בדרום ספרד

היה אדם חולני ורבים משיריו עוסקים בייסוריו ו"כאבי רב" למשל)

כתב ספרי מוסר: "תיקון מידות הנפש", "מבחר הפנינים". והלכה: ה"אזהרות" לשבועות.

יצירותיו בשירה ובפיוט הן רבות, ואחת החשובות בהן היא "כתר מלכות" על הכרת עליונות אלוהי ישראל.

רבים מפיוטיו עצובים ומקוננים על מצבו בחייו: חולה ומורחק מהחברה השואף לגבהים של חכמה.

אחת מקינותיו המפורדמות נאמרת בתשעה באב - "שומרון קול תתן" ובסליחות לשבעה עשר בתמוז "שעה נאסר וגם נמסר".

"כאבי רב ומכתי אנושה, וכוחי סר ועצמותי חלושה,
ואין מנוס ואין מברח לנפשי, ואין מקום תהי לי בו נפיושה".

שחי לאל / רי שלמה אבן-גבירול

שחי לאל, יחידה החכמה, / ורוצי לעבד אותו באימה,
לעולמך פני לילך ויומך, / ולמה תרדפי הכל ולמה?
משולה את בחימתך לאל חי, / אשר נעלם כמו את נעלמה,
הל' אס יוצרך טהור ונקי – / דעי כי כן טהורה את ותמה,
חסין ישא שחקים על זרעו – / כמו תשאוי גויה נאלמה,
זמירות קדמי, נפשי, לצורךך, / אשר לא שם דמותך באדמה,
קרבי, ברכו תמיד לצורךכם / אשר לשמו תהלל כל נשמה!

סוגר

דלת

מבנה

- שְׂחִי לְאֵל, יְחִידָה הַחֲכָמָה. / וְרוּצִי לְעֵבֵד אוֹתוֹ בְּאֵימָה.
- לְעוֹלָמְךָ פָּנֵי לֵיִלְךָ וְיוֹמְךָ. / וְלָמָּה תִרְדְּפִי הֶבֶל וְלָמָּה?
- מְשׁוּלָּה אַתָּה בְּחַיֹּתֶיךָ לְאֵל חַי. / אֲשֶׁר נְעַלְמָה כְּמוֹ אַתָּה נְעַלְמָה.
- הֲלֵא אִם יוֹצֵרְךָ טְהוֹר וְנָקִי – / דַּעֲנֵי כִי כֵן טְהוֹרָה אַתָּה וְתַמָּה.
- חֲסִין יֵשׁא שְׂחַמְקִים עַל זָרְעוֹ – / כְּמוֹ תִשְׂאוּ גֹוִיָה נְאֻלְמָה.
- זְמִירוֹת קִדְמוֹ, וּפְשֵׁי לְצוּרְךָ. / אֲשֶׁר לֹא שֵׁם דְמוּתְךָ בְּאֲדָמָה.
- קִרְבֵּי, בְּרִכּוֹ תָמִיד לְצוּרְכֶם. / אֲשֶׁר לְשִׁמוֹ תִהְלֵל כֹּל וְנִשְׁמָהוּ.

חרוזי אהר"ה

שְׁחִי לְאֵל, יְחִידָה הַחֲכָמָה, / וְרוֹצִי לְעִבֹד אוֹתוֹ בְּאֵימָה,
לְעוֹלָמְךָ פָּנֵי לִילָךְ וְיוֹמֶךָ, / וְלָמָּה תִרְדְּפֵי הֶבֶל וְלָמָּה?
מְשׁוּלָה אַתְּ בְּחַיּוּתְךָ לְאֵל חַי, / אֲשֶׁר נִעְלַם כְּמוֹ אַתְּ נִעְלָמָה.
הֲלֵא אִם יוֹצְרֶךָ טְהוֹר וְנָקִי – / דְּעֵי כִי כֹן טְהוֹרָה אַתְּ וְתָמָּה.
חֶסֶד וְשֵׁשׁ שְׁחַקִּים עַל זֶרְעוֹ – / כְּמוֹ תִשְׁאִי גּוֹיָה נִמְלָמָה.
זְמִירוֹת עֲדָמִי וּפְשֵׁי, לְצוּרְךָ, / אֲשֶׁר לֵא שֵׁם דְּמוּתְךָ בְּאֲדָמָה.
קִרְבִּי, בְּרַכּוֹ תַמִּיד לְצוּרְכֶם / אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תִהְלֵל כִּל נִשְׁמָהוּ

אקרוסטיכון

שחי למל, יחידה החכמה, / ורוצו לעבד אותו באימה,

לעולמך פני לילך ויומך, / ולמה תרדפי הבל ולמה?

משולה את בחימתך למל חני, / אשר נעלם כמו את נעלמה.

הלא אם יוצרך טהור ונקי – / דעי כי כן טהורה את ומטה.

חסין ישא שחקים על זרעו – / כמו תשאיו גויה נאלמה.

זמירות קדמי, נפשי, לצורךך / אשר לא שם דמותך באדמה.

קרכבי, ברכו תמיד לצורךכם / אשר לשמו תהלל כל נשמהו

איצו אנלוזיה יש בין הקב"ה לבין הנשמה?

שחי לאל, יחידה החכמה, / ורוצו לעבד אותו באימה,
לעולמך פגו לילך ויומך, / ולמה תרדפי הבל ולמה?
משולה את בחינתך לאל חי, / אשר נעלם כמו את נעלמה.
הלא אם יוצרך טהור ונקי – / דעו כי כן טהורה את ותמה.
חסון ישא שחקים על זרעו – / כמו תשאיו גויה נאלמה.
זמורות קדמי, נפשי, לצורךך / אשר לא שם דמותך באדמה.
קרבני, ברכו תמיד לצורךכם / אשר לשמו תהגל כל נשמה!

אנלוגיה

בין הקב"ה לבין הנשמה

שחי לאל, יחידה החכמה, / ורוצי לעבד אותו באימה,
 לעולמך פנו לילך ויומך, / ולמה תרדפי הבל ולמה?
 משולה את בחימתך לאל חי, / אשר נעלם כמו את נעלמה.
 הלא אם יוצרך טהור ונקי – / דעו כי כן טהורה את ותמה.
 חסין ושא שחקים על זרעו – / כמו תשאי גויה נאקמה.
 זמירות קדמי, נפשי לצורךך / אשר לא שם דמותך באדמה.
 קרבי, ברכו תמיד לצורךכם / אשר לשמו תהגל כל נשמה!

הקב"ה נאם וכך גם הנשמה

הקב"ה אהר ונקי וגם הנשמה

הקב"ה נביחל נשא את השחקים הזשמיים
וכך גם הנשמה נשאת את הזל

שְׁחִי לְאֵל, וְחִידָה הַמְּכַמֶּה, / וְרוּצִי לְעֶבֶד אוֹתוֹ בְּאִימָה

תפארת הפתיחה

שחי לאל, ויחידה המכמה, / ורוצו לעבד אותו באימה,

פנייה בראית - גביו

האנפת הנשמה
"שחי לא", "רוצו לעבוד"

חריצה פנימית
חכמה-אימה

רעיון מרכזי
הנשמה החכמה — תבחר חריצה לעבודת ה'

לְעוֹלָמָךְ פָּנֵי לַיִלָךְ וַיּוֹמַר, / וְלָמָּה תִרְדָּפִי הַבֵּל וְלָמָּה?

סאלה ראורית

למא תרדפי פאל למא?

ניאנו בין הריצות

ריצה לענותת הי VS ריצה אחר ההגל

למא תרדפי פאל למא?

ורחי לענו אנוני באימה

מְשׁוּלָה אֶת בְּחִינַתְךָ לְאֵל חַי, / אֲשֶׁר נִעְלַם כְּמוֹ אֶת נִעְלָמָה.

הָלֵא אִם יוֹצֵרְךָ טָהוֹר וְנָקִי – / דַּעְוֵי כִּי כֵן טְהוֹרָה אַתָּה וְמִמֶּנָּה.

אֵרֶמֶל

לְמֵרָא זְכָרוֹת יי "מֵה הַקִּזְ"ה רוֹאָה וְאֵינִי רֹאָה אֵל
נִשְׁמָה רוֹאָה וְאֵינִי רֹאִית, מֵה הַקִּזְ"ה יוֹשֵׁב זְחָדְרִי
חֲדָרִים אֵל נִשְׁמָה יוֹשֵׁב זְחָדְרִי חֲדָרִים, מֵה הַקִּזְ"ה
לְהוֹר אֵל נִשְׁמָה לְהוֹרָה."

חֶסֶן יִשָּׂא שְׂחָקִים עַל זְרֵעוֹ – / כְּמוֹ תִשְׂאֵי גֹיִה וְנִאֲלָמָה.

כִּינִי
חֶסֶן

מֵאֲפֹרָה
חֶסֶן יִשָּׂא שְׂחָקִים עַל זְרֵעוֹ

בִּימֵי
כִּמוֹ תִשְׂאֵי..

זמירות קדמי, ופשי, לצורך / אשר לא שם דמויך באדמה.

תפארת החיות

קריאה נרצת להלל את השמות

קָרְבֵנוּ, בְּרַכּוּ תְמִיד לְצוּרְכֵם / אֲשֶׁר לְשֵׁמוֹ תִהְיֶה כֹּל נִשְׁמָהוּ

מדרש תהילים קז - אלוזיה בין הקב"ה לנשמה

דבר אחר ברכי נפשי את יי'.
למה מקלס דוד להקב"ה בנפש?
אמר,

1. מה הנפש ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את עולמו.
  2. ומה הנפש סובלת את הגוף כך הקב"ה סובל את העולם.
  3. ומה הנפש יחידה בגוף כך הקב"ה יחיד בעולמו.
  4. ומה הנפש אינה אוכלת ואינה שותה כך הקב"ה אינו אוכל ואינו שותה.
  5. ומה הנפש טהורה כך הקב"ה טהור שהוא למעלה מעולמו.
  6. ומה הנפש רואה ואינה נראית כך הקב"ה רואה ואינו נראה.
- אמר דוד תבוא הנפש שיש בה כל המדות הללו ותהלל להקב"ה שיש בו כל המדות הללו:

תפנית השיר - מזמרים

שְׁחִי לְאֵל, יְחִידָה הַמְכַמָּה, / וְרוֹצִי לְעַבֵּד אוֹתוֹ בְּאִמָּה,
לְעוֹלָמְךָ פָּנִי לִילְדֵךָ וַיּוֹמַדְךָ, / וְלָמָּה תִרְדָּפֵי הַבָּל וְלָמָּה?
מְשׁוֹלָה אַתָּה בְּחִיּוֹתֶיךָ לְאֵל חַי, / אֲשֶׁר נִעְלָם כְּמוֹ אֶתְּ נִעְלָמָה.
הֲלֹא אִם יוֹצֵרְךָ טָהוֹר וְנָקִי – / דְּעֵי כִּי כֵן טָהוֹרָה אַתָּה וְתַמָּה.
חֲסִין יֵשָׁא שְׁחָקִים עַל זֶרְעוֹ – / כְּמוֹ תִשָּׂאִי גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה.
זְמִירוֹת קִדְמִי, נִפְשִׁי, לְצוֹרְךָ / אֲשֶׁר לֹא שָׁם דְּמוֹתֶיךָ בְּאֲדָמָה.
קִרְבִּי, בְּרַכּוֹ תְּמִיד לְצוֹרְכֶם / אֲשֶׁר לְשִׁמוֹ תִּהְלַל כָּל נִשְׁמָה!

דבר אחר ברכי נפשי את יי'. למה מקלס דוד להקב"ה בנפש?
אמר,

1. מה הנפש ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את עולמו.
  2. ומה הנפש סובלת את הגוף כך הקב"ה סובל את העולם.
  3. ומה הנפש יחידה בגוף כך הקב"ה יחיד בעולמו.
  4. ומה הנפש אינה אוכלת ואינה שותה כך הקב"ה אינו אוכל ואינו שותה.
  5. ומה הנפש טהורה כך הקב"ה טהור שהוא למעלה מעולמו.
  6. ומה הנפש רואה ואינה נראית כך הקב"ה רואה ואינו נראה.
- אמר דוד תבוא הנפש שיש בה כל המדות הללו ותהלל להקב"ה שיש בו כל המדות הללו:

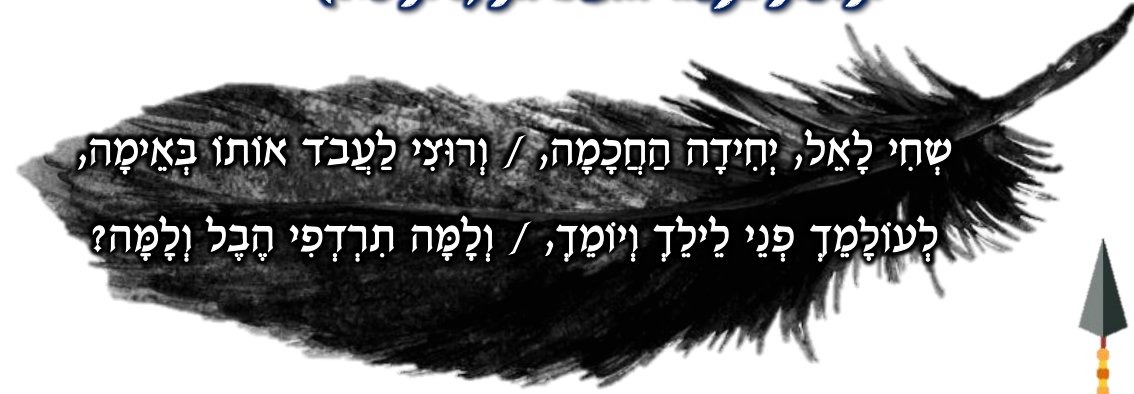
הנשמה נומה לקציה (זית 3-5)

משולה את בחינתך לאל חי
דעי כי כן טהורה את ותמה

תנועת כניעה ואפסיות (זית 1+2)

שחי לאל, יחידה החכמה, / ורוצי לעבד אותו באימה,
לעולמד פני לילך ויומד, / ולמה תרדפי הבל ולמה?

מתוק הקשר בין הנשמה לא-מגיעה הצמרה

(זית 1-6)

זמירות קדמי, נפשי, לצורך / אשר לא שם דמותך באדמה.
קרבי, ברכו תמיד לצורךם / אשר לשמו תהלל כל נשמה!

מאימה - לצמרה

חפצת הנוזר

זמירות קדמי, נפשי, לצורך

פנייה לשמה באישות (פרגת) (בתים 5-1)

שחי לאל, יחידה החכמה, / ורוצי לעבד אותו באימה,
"משולה את בחיותך לאל חי"

אפירוז - לחיבור

הסתנסות הול ברצה לאוקים

קרבי, ברכו-תמיד לצורךכם / אשר לשמו תהלל כל נשמה!

"מה למות"

מוֹדָה אָנִי לְפָנֶיךָ שְׁמֵשׁוּט בְּמַרְחָקִים
הַחֲזֵרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי
וּמוֹדָה אָנִי לִי
שְׁמֵשִׁיטָה אוֹתָהּ לְאֵט
וְלֹא כְּבְרוּשׁ, לֹא בְּבַת אַחַת אוֹ
כָּל הַשּׁוֹרוֹת הַקּוֹפְצוֹת כְּמוֹ פּוֹפ־קוֹרֵן
עַל דְּפָנוֹת הַסִּיר

מוֹדָה לְפָנֶיךָ שְׁאֲרַגְנֶתָּ בֵּין לְבֵין
מֵעֵין חֶדֶר הַתְּאוּשָׁשׁוֹת
לְנִשְׁמַנְתַּ הַשְּׁפִירִית
וְלֹא יֵשֶׁר מַיִם, כִּיּוֹר, פָּנִים, דָּלֶת -

מוֹדָה לִי שְׁלַמְדָתִי לֹא לְזוּז
וְלֹא לְנֵעַר אֶת הַשֵּׁלֶג בְּכַדּוֹר הַזְּכוּכִית
שֶׁהוּא גּוֹפִי
לְפָנֶי שְׁאֲמֹזֵג אֶת הַמְּרֹאוֹת לְתוֹךְ מְלִים
לְפָנֶי שְׁאֲפַקֵּחַ אֶת עֵינַי מוֹדָה אָנִי
עַל הַסְּפוּמָאטוֹ הַכֹּחַלְחַל-סְגֵלְגֵל הַמְּגִשֵׁר
בֵּין הַצֵּד הָאֶפֶל לְצֵדוֹ הַמוֹאָר שֶׁל הַיּוֹם.
בֵּין שְׁכַבַּת הַפֶּחֶם לְאֶפְרִים הַפְּרָחוֹנִיִּים

וְשִׁמְכָל הַמְּרָחֵקִים
הַצֵּלְחָתָּ בּוֹל לְהַשִּׁיב אֶת רוּחִי
לְגוֹפִי וְלֹא לְגוֹפָם
שֶׁל בְּרוּאִים אַחֲרֵים.

וְשִׁמְחָה... וְשִׂמְחָה

